

DINKO LJUBIĆ*

Preventivne mjere usmjerene sprečavanju počinjenja kaznenih djela u Republici Hrvatskoj prilikom nabave i posjedovanja oružja građana

Sažetak

Autor u radu daje pregled i analizu pojedinih preventivnih mjera (dobna granica, osuđivanost odnosno ranije pokrenuti postupci za određena kaznena djela i prekršaje, zdravstvene zapreke, tehničko znanje i vještine za pravilnu uporabu, uvjeti za siguran smještaj i čuvanje oružja, razmjena informacija na razini Europske unije i terenske provjere) koje su usmjerene sprečavanju počinjenja kaznenih djela prilikom nabave i posjedovanja oružja u Republici Hrvatskoj te pritom daje osvrt na promjene koje su propisane Zakonom o nabavi i posjedovanju oružja građana u odnosu na prethodno važeći Zakon o oružju. Također; uz analiziranje efikasnosti svake pojedine preventivne mjere, skreće posebnu pozornost detektiranju pogrešaka, propusta i nelogičnosti koje je zakonodavac učinio donijevši Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana te nudi rješenja za njihovo otklanjanje.

Ključne riječi: legalno oružje, oduzimanje oružja, nabava oružja, preventivne mjere, kazneno djelo.

1. UVOD

Oružje je opasna stvar koja je ograničena u pravnom prometu zato što je, među ostalim, često sredstvo počinjenja kaznenih djela te stoga posjedovanje oružja predstavlja određeni rizik za javnu sigurnost. Upravo zato zakonodavac je, kako bi minimalizirao rizik, propisao niz restriktivnih mjera koje osoba mora ispunjavati da bi nabavila i posjedovala oružje. Cilj je,

* Dinko Ljubić, univ. spec. crim., nadzornik za unutarnje poslove u Odjelu za poslove oružja, Uprava za imigraciju, državljanstvo i upravne poslove, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, Hrvatska. Stavovi izneseni u ovom radu predstavljaju osobne stavove autora te ne predstavljaju službena stajališta institucije iz koje autor dolazi.

koliko je to moguće, spriječiti ubojstva, samoubojstva, ranjavanja, bilo namjerna bilo slučajna kao i druge nesretne slučajeve i kaznena djela (Malenica, 2017: 67).

Opasnost oružja još u antičkom razdoblju prepoznao je i Platon u svom glasovitom djelu „Država“ navodeći primjer da ako bi netko posudio oružje od prijatelja, a on bi u međuvremenu poludio i tražio ga natrag, pravičan bi bio ukoliko mu oružje ne bi vratio (Platon, 2002: 7).

Stupanjem na snagu Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana¹ (dalje u tekstu: ZNPOG-a) došlo je do ublažavanja restriktivnih mjera odnosno zakonodavac je zauzeo liberalniji pristup kod nabave i posjedovanja oružja u odnosu na prethodno važeći Zakon o oružju² (dalje u tekstu: ZOR). Međutim, bez obzira na određeni stupanj liberalizacije, bitno je naglasiti da je ZNPOG-a u potpunosti usklađen s Direktivom Vijeća o nazoru nabave i posjedovanja oružja³ (dalje u tekstu: Direktiva). Premda su navedenom Direktivom propisani minimalni standardi koje države članice Europske unije moraju prenijeti u nacionalno zakonodavstvo o vatrenom oružju, Republika Hrvatska je u pretežitom dijelu ZNPOG-a propisala strože uvjete, a što Direktiva dopušta.

Kao najopasnije, zakonodavac je izdvojio vatreno oružje koje je definirano kao svako prijenosno cijevno oružje koje ispaljuje, služi za ispaljivanje ili se može prepraviti za ispaljivanje sačme, zrna ili projektila djelovanjem zapaljivog potisnog sredstva (čl. 4. ZNPOG-a), dok je izričito naveo da se ne smatraju oružjem predmeti koji su izrađeni za uzbuđivanje, signaliziranje, spašavanje života, humano usmrćivanje životinja, lov harpunom ili u industrijske ili tehničke svrhe, pod uvjetom da se mogu upotrebljavati samo u navedene svrhe, te pračke i dekorativno oružje odnosno imitacije oružja (čl. 5. ZNPOG-a).

Prema stupnju rizika za javnu sigurnost, zakonodavac je podijelio oružje u četiri kategorije A, B, C i D (čl. 7. ZNPOG-a). Oružje kategorije A je zabranjeno vatreno oružje čije posjedovanje od strane fizičkih osoba predstavlja obilježje kaznenog djela nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 331. st. 1. Kaznenog zakona⁴ (dalje u tekstu: KZ). Oružje kategorije B je vatreno oružje za koje je potrebno prije nabave, u nadležnoj policijskoj upravi odnosno postaji, prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, ishoditi odobrenje za nabavu. Oružje kategorije C je oružje koje je u roku od osam dana od nabave potrebno prijaviti nadležnoj policijskoj upravi odnosno postaji, dok za oružje kategorije D nije potrebna prijava.

Tema istraživanja u ovom su radu aspekti efikasnosti, oportuniteti i ekonomičnosti postojećih preventivnih mjera prilikom nabave i posjedovanja oružja građana u Republici Hrvatskoj na način da se analiziraju važeći propisi te uspoređuju s prethodnim propisima koji su regulirali navedenu problematiku, a sada su izvan snage. Također, bitno je naglasiti da će se u ovom radu analizirati samo preventivne mjere prilikom nabave i posjedovanja oružja kategorija B i C s obzirom na to da u navedene kategorije spada vatreno oružje te o njima Ministarstvo unutarnjih poslova vodi evidencije, a ZNPOG-a propisuje niz mjera i aktivnosti kojima je cilj registriranim oružjem spriječiti počinjenje kaznenih djela. Naime, iako se većina

¹ Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 94/18. i 42/20.

² Zakon o oružju, NN br. 63/07., 146/08. i 59/12.

³ Direktiva Vijeća 91/477/EEZ od 18. 6. 1991. godine, o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (L 256, 13. 9. 1991.), koja je izmijenjena Direktivom 2017/853 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. 5. 2017. godine, o izmjeni Direktive Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (SL L 137, 24. 5. 2017.).

⁴ Kazneni zakon, NN br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.

kaznenih djela počini ilegalnim oružjem, bitno je napomenuti da se radi o oružju kategorija B i C odnosno pištoljima i revolverima koji se naveliko posjeduju i legalno registriraju u civilnoj populaciji⁵, stoga su odgovarajuće preventivne mjere prilikom nabave i posjedovanja oružja iznimno važne za javnu sigurnost.

2. PREVENTIVNE MJERE

Problem legalnog i ilegalnog posjedovanja vatrenog oružja često se promatra kao jedan od čimbenika koji znatno utječu na sigurnosnu situaciju. Protivnici oružja često ističu argumente prema kojima su negativni učinci posjedovanja oružja daleko veći od eventualnih pozitivnih te da sama dostupnost oružja utječe na počinjenje teških kaznenih djela (Savić, Glavina i Tadić, 2011: 380), a s obzirom na to da je pravo sustav društvenih normi kojima se uređuju postojeći odnosi u društvu, ali određuju i pravila ponašanja koja će vrijediti ubuduće, materija oružja je, iako u osnovi nepromjenjiva, predmet stalnih preispitivanja pa i promjena (Eškićević, 1998).

Bitno je napomenuti da kod legalnog posjedovanja oružja u načelu se subjekti primarno pridržavaju propisa, a do zloraba dolazi tek sporadično i ovisno o specifičnim okolnostima (Savić, Liker i Mendaš, 2008: 183).

Takve specifične okolnosti zakonodavac nastoji predvidjeti, a jednu od opasnosti sigurnosnih rizika za posjedovanje oružja svakako predstavlja kriminalni recidivizam koji kao pojava u svakoj zemlji mobilizira pravosudni aparat, s obzirom na to da, prema službenim statistikama, u pojedinim zemljama na recidiviste odlazi čak više od polovine cjelokupnog kriminaliteta (Singer, Kovčo-Vukadin i Cajner Mraović, 2002: 204).

Mjere koje će se u ovom radu analizirati, a kojima je ponajprije cilj minimizirati rizik od zlorabe oružja, jesu dobna granica, zapreke u smislu određenih kaznenih djela i prekršaja, zdravstvene zapreke, uvjeti koji se odnose na raspolaganje tehničkim znanjem i vještinama za pravilno rukovanje, siguran smještaj i čuvanje oružja te razmjena informacija na razini Europske unije i terenske provjere.

2.1. Dobna granica vlasnika oružja

Da bi osoba mogla nabaviti oružje mora imati navršenu 21 godinu života, a iznimku predstavljaju policijski službenici, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, pravosudne policije i drugih državnih tijela te zaštitari koji su prema posebnim propisima ovlašteni držati i nositi oružje, a koji moraju imati navršenih 18 godina života kao i članovi sportske streljačke organizacije koji se aktivno natječu u streljaštvu. Osobe s položenim lovačkim ispitom također moraju imati navršenih 18 godina života (čl. 11. st. 2. toč. 2. ZNPOG-a). Stoga, iako je zakonodavac nominalno propisao uvjet od minimalno 21 godinu života, za nabavu oružja predvidio je toliko iznimaka da u praksi svatko tko želi s 18 godina nabaviti oružje, a ispunjava i druge uvjete, može to i učiniti. Jedino je ostalo ograničenje od napunjene 21 godine života

⁵ Istraživanje o pješačkom i lakom oružju (SALW-u) u Hrvatskoj, SEESAC, Beograd, str. 12.

građanima, koji nisu zaposleni u nekoj od navedenih kategorija koji su prema posebnim propisima ovlašteni držati i nositi oružje, a koji žele nabaviti oružje radi osobne sigurnosti.

Zabranu davanja oružja na uporabu djeci zakonodavac je izričito propisao. Međutim, iznimno je predvidio mogućnost da se oružjem kategorije B, zračnim oružjem i oružjem s tetivom kategorije C i D smiju koristiti djeca starija od devet godina na sportskim streljštima i na drugim mjestima određenim i uređenim za vježbe gađanja pod nadzorom trenera te djeca starija od sedamnaest godina i šest mjeseci s oružjem kategorije B prilikom osposobljavanja za lovca pod nadzorom osoba ovlaštenih za izvođenje programa osposobljavanja lovaca i uz pisanu suglasnost roditelja ili skrbnika (čl. 35. st. 6. i 7. ZNPOG-a).

Ova preventivna mjera u odnosu na ZOR predstavlja određenu liberalizaciju s obzirom na to da je njime bilo predviđeno da se djeca starija od 11 godina smiju koristiti samo zračnim oružjem i lukom (čl. 32. st. 6. ZOR-a), dok je ZNPOG-om smanjena dobna granica na devet godina te je iznimno predviđena mogućnost korištenja oružja kategorije B.

Manjkavost ove preventivne mjere je, kao što je navedeno, ta što je zakonodavac propisao mnogo iznimaka za osobe koje s navršениh 18 godina života mogu nabaviti oružje. Naime, „razvodnio“ je odnosno relativizirao uvjet da osoba koja nabavlja oružje mora imati 21 godinu života, stoga bi bilo svrsishodno da se izmjenama zakona ili smanji broj iznimaka ili pak smanji dobna granica za nabavu oružja na 18 godina života.

2.2. Kaznena djela i prekršaji

Zakonodavac je kako bi smanjio mogućnost zlorabe oružja propisao kategorije kaznenih djela i prekršaja koje predstavljaju zapreku za posjedovanje oružja. Prilikom određivanja tih kategorija prihvaćeno je šire tumačenje, tako da sva kaznena djela i prekršaji koji sadrže elementne nasilja ili su na neki način povezani s oružjem odnosno u kojima je zastupljena tolika količina nepravda, tvore zapreku, kako za nabavu tako i za njegovo posjedovanje.

Tako su kaznena djela koja predstavljaju zapreku za posjedovanje oružja kazneno djelo protiv Republike Hrvatske, kazneno djelo protiv strane države ili međunarodne organizacije, kazneno djelo protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, kazneno djelo protiv života i tijela, kazneno djelo protiv opće sigurnosti, kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kazneno djelo protiv osobne slobode, kazneno djelo protiv spolne slobode, kazneno djelo protiv okoliša koje se odnosi na protuzakoniti lov i ubijanje ili mučenje životinja, kazneno djelo protiv zdravlja ljudi koje se odnosi na neovlaštenu proizvodnju i promet drogama i omogućavanje trošenja droga, te kazneno djelo koje sadrži elemente nasilja, a sadržano je u kaznenim djelima protiv imovine, kaznenim djelima protiv braka, obitelji i djece, kaznenim djelima protiv pravosuđa, kaznenim djelima protiv javnog reda, kaznenim djelima protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda, kaznenim djelima protiv privatnosti, kaznenim djelima protiv službene dužnosti, kaznenim djelima protiv Oružanih snaga Republike Hrvatske i u kaznenim djelima iz propisa o sprečavanju nereda na sportskim natjecanjima (čl. 11. st. 2. toč. 3. ZNPOG-a). A prekršaji koji čine zapreku za posjedovanje oružja su oni s elementima nasilja, posebice prekršaji protiv javnog reda i mira, javnog okupljanja, nereda na sportskim natjecanjima, prekršaji zbog nasilja u obitelji, zbog zlorabe droga, oružja ili eksplozivnih tvari te prekršaji iz područja lovstva (čl. 11. st. 2. toč. 4. ZNPOG-a).

Da bi navedena kaznena djela odnosno prekršaji predstavljali zapreku za posjedovanje oružja, nije potrebno postojanje pravomoćne presude već je dovoljno da je kazneni odnosno prekršajni postupak pokrenut.⁶ Činjenica da je u kaznenom odnosno prekršajnom postupku nastupila zastara prava na progon koja nije deklarirana odgovarajućom sudskom odlukom, ne može tvoriti zaključak odnosno tvrditi da je postupak u tijeku i da zbog toga utječe i na postupak odlučivanja o izdavanju odobrenja za nabavu oružja (Juras i Jakšić, 2012: 39).

Analizirajući navedene odredbe (čl. 11. st. 2. toč. 3. i 4. ZNPOG-a), vidljivo je da zapreku za posjedovanje oružja predstavlja i ako je osoba prekršajno kažnjena odnosno ako se protiv nje vodi prekršajni postupak ili joj je izrečena zaštitna mjera za neki od prethodno nabrojanih kategorija prekršaja u državi čiji je državljanin ili u kojoj ima prebivalište odnosno boravište. To je manjkavost odredbe s obzirom na to da je takvom formulacijom zakonodavac sam sebe ograničio na način da počinjeni prekršaj u inozemstvu povezuje s državljanstvom, prebivalištem i boravištem, dok je izostavio propisati da zapreku za posjedovanje oružja predstavljaju kaznena djela počinjena u inozemstvu, što nedvojbeno predstavlja propust zakonodavca prilikom donošenja ZNPOG-a⁷ ako uzmemo da se kazneno djelo, po važnosti zaštitnog objekta (subjekta), izdiže iznad sfere prekršajnog koji je po pravnoj prirodi blaže naravi (Đuras, 2016: 227).

Isto tako, nespretno je formuliran i dio odredbe čl. 11. st. 2. toč. 3. ZNPOG-a koji propisuje da zapreku za posjedovanje oružja predstavljaju kaznena djela koja sadrže elemente nasilja, a sadržana su u taksativno nabrojanim Glavama KZ-a među kojima je i Glava XXX. koja obuhvaća kaznena djela protiv javnog reda u koju spada i kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 331. KZ-a. Dakle, iz navedenog proizlazi da spomenuto kazneno djelo ne predstavlja zapreku za posjedovanje oružja ako ne sadrži elemente nasilja, što je također očita omaška zakonodavca koju je nužno ispraviti u budućim izmjenama zakona.

Iako je navedeno da kazneni odnosno prekršajni postupak mora biti pokrenut da bi postojala zapreka za posjedovanje oružja, policijski službenici u policijskim upravama odnosno postajama imaju pravni temelj odmah⁸ oduzeti oružje, streljivo i isprave o

⁶ Odredbom čl. 17. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, NN br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 92/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 126/19. propisano je da kazneni postupak započinje: 1. pravomoćnošću rješenja o provođenju istrage, 2. potvrđivanjem optužnice ako istraga nije provedena, 3. određivanjem rasprave na temelju privatne tužbe i 4. donošenjem presude o izdavanju kaznenog naloga, a odredbom čl. 157. st. 1. Prekršajnog zakona, NN br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17. i 118/18. propisano je da (ako istim Zakonom nije drugačije propisano) prekršajni postupak se pokreće izdavanjem prekršajnog naloga i podnošenjem optužnog prijedloga ovlaštenog tužitelja.

⁷ Zakonodavac navedeni propust nije otklonio prilikom donošenja Zakona o dopuni Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 42/20. očito zato što je navedena dopuna donesena, u hitnom postupku, u paketu dopuna zakona koji se odnose na produžetak valjanosti važenja isprava tijekom epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2.

⁸ U tim slučajevima oduzimanje oružja, streljiva i isprava o oružju vrši se sukladno odredbi čl. 58. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, NN br. 76/09., 92/14. i 70/19. koji propisuje da policijski službenik privremeno oduzima i čuva predmete pod uvjetima i na način propisan navedenim i drugim zakonom te izdaje potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta.

oružju⁹ prije pokretanja upravnog¹⁰, prekršajnog i kaznenog postupka ako se radi o okolnostima koje ukazuju na to da bi oružje moglo biti zlouporabljeno, a osobito češćem i prekomjernom uživanju alkohola¹¹, konzumaciji opojnih droga ili drugih omamljujućih sredstava, poremećenim obiteljskim odnosima te poduzimanju hitnih mjera radi zaštite od nasilja u obitelji ili zbog zaštite javnog poretka, koje se ne mogu odgađati, a činjenice na kojima odluka treba biti utemeljena su utvrđene ili barem učinjene vjerojatnim (čl. 49. st. 1. ZNPOG-a). Propisivanjem ovako široke diskrecijske ovlasti kojom se privremeno ograničava pravo vlasništva, zakonodavac je osigurao pravni temelj za postupanje nadležnih tijela u nepredviđenim situacijama.

Također je svrsishodno napomenuti da je u odnosu na ZOR, u ovoj preventivnoj mjeri proširen broj kaznenih djela i prekršaja koji predstavljaju zapreke za posjedovanje oružja. Tako, primjerice, ZNPOG-a izričito propisuje da prekršaji iz područja zlouporabe eksplozivnih tvari, predstavljaju zapreku za posjedovanje oružja, što ZOR nije predviđao.

2.3. Zdravstvene zapreke

Kao poseban uvjet za izdavanje odobrenja za nabavu oružja fizičkoj osobi propisana je obveza da je na zdravstvenom pregledu utvrđeno da je podnositelj zahtjeva zdravstveno sposoban za držanje i nošenje oružja¹² (čl. 11. st. 3. toč. 1. ZNPOG-a). Zdravstveni pregledi obavljaju se sukladno Pravilniku o zdravstvenim pregledima za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za držanje i nošenje oružja¹³ (dalje u tekstu: PZPO) koji donosi ministar nadležan za poslove zdravstva, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za hrvatske branitelje¹⁴ (čl. 11. st. 5. ZNPOG-a), a kojim se uređuju način i postupak obavljanja zdravstvenih pregleda, popis bolesti i zdravstvenih stanja koja su zapreka za držanje i nošenje oružja, način vođenja evidencije i medicinske dokumentacije te sadržaj uvjerenja o izvršenom zdravstvenom pregledu kao i nadzor nad radom zdravstvenih ustanova koje obavljaju navedenu djelatnost

⁹ Odredbom čl. 37. ZNPOG-a propisano je da se oružje smije posuđivati samo osobama koje imaju oružni list ili odobrenje za nabavu takve vrste oružja, pa stoga ako nadležno tijelo ne bi od vlasnika oružja oduzelo ispravu o oružju, on bi u teoriji mogao legalno posuditi oružje od nekog drugog vlasnika oružja.

¹⁰ Kazneni i prekršajni postupci imaju prioritet pred postupcima koji se vode sukladno s odredbama Zakona o općem upravnom postupku, NN 47/09. i 110/21. dok u slučajevima kad je osoba proglašena krivom u kaznenom odnosno prekršajnom postupku, ali joj nije izrečena zaštitna mjera oduzimanja oružja ili pak nije ni zatražena, provodi se upravni postupak.

¹¹ Zakonodavac je svjestan rizika konzumacije alkohola prilikom rukovanja oružjem te stoga izričito spominje zabranu prekomjernog uživanja alkohola. Međutim kad je o tome riječ, u odnosu na čl. 29. st. 2. ZOR-a gdje je bilo propisano da fizička osoba ne smije nositi oružje kada je pod utjecajem alkohola, on zauzima liberalniji pristup propisujući da građanin ne smije nositi oružje ako u krvi ima više od 0,50 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog zraka (čl. 29. st. 3. ZNPOG-a).

¹² Prethodnim zakonskim rješenjem bilo je izričito propisano da uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za držanje i nošenje oružja vrijedi pet godina (čl. 11. st. 3. ZOR), dok je ZNPOG-om zakonodavac prešutno ukinuo rok važenja tih uvjerenja pa stoga ona sada važe na neodređeno vrijeme (čl. 22. ZNPOG-a).

¹³ Pravilnik o zdravstvenim pregledima za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za držanje i nošenje oružja, NN br. 36/2020.

¹⁴ Prije stupanja na snagu ZNPOG-a, nadležnost za donošenje navedenog Pravilnika bila je isključivo u nadležnosti ministra nadležnog za poslove zdravstva (čl. 107. ZOR-a).

(čl. 1. PZPO-a). Osoba koja želi nabaviti oružje dužna je, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavu oružja, pisanom izjavom dati suglasnost da njezin izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite, kao i svaki drugi liječnik koji ima saznanja o promjeni njezina zdravstvenog stanja, koje utječe na zdravstvenu sposobnost za posjedovanje oružja, o tome izvješćuje nadležno tijelo te da nadležno tijelo može, od njezina izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite ili svakog drugog liječnika, tražiti podatke o njezinu zdravstvenom stanju (čl. 15. st. 1. ZNPOG-a). Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavu oružja ili odobrenja za sakupljanje oružja kategorija B i C ili prilikom prijave oružja kategorije C podnositelj zahtjeva dužan je nadležnom tijelu dati podatke o izabranom liječniku primarne zdravstvene zaštite, a nadležno tijelo će izvijestiti izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite da su osobi izdane isprave o oružju, odnosno da je nabavila oružje (čl. 15. st. 2. ZNPOG-a). Iz navedenih odredbi vidljivo je da se uvjet zdravstvene sposobnosti odnosi i na oružje C kategorije.

Obveza je izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite, kao i svakog drugog liječnika koji ima saznanja o promjeni zdravstvenog stanja ili tijeku liječenja vlasnika oružja, a koja utječu na zdravstvenu sposobnost za posjedovanje oružja¹⁵, da odmah po saznanju takve promjene izvijeste nadležno tijelo (čl. 15. st. 4. ZNPOG-a), dok će nadležno tijelo po zaprimanju te obavijesti, odnosno ukoliko postoji opravdana sumnja da vlasnik oružja nije zdravstveno sposoban, zaključkom ga uputiti na izvanredni zdravstveni pregled (čl. 16. st. 1. ZNPOG-a). Ukoliko na izvanrednom pregledu vlasnik oružja bude ocijenjen zdravstveno nesposobnim odnosno ukoliko ne dostavi uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, nadležna policijska uprava odnosno postaja, rješenjem će oduzeti i ukinuti isprave o oružju te oduzeti oružje i streljivo (čl. 47. ZNPOG-a). Dakle, razvidno je da nadležno tijelo posredstvom liječnika kontinuirano prati zdravstvena stanja vlasnika oružja te u slučaju pojave neke zdravstvene zapreke ima pravno uporište za brzo reagiranje.

Naime, ova je preventivna mjera, bez većih izmjena, preuzeta kao kvalitetno rješenje iz ZOR-a s obzirom na to da se njome omogućava detekcija potencijalne zlouporabe oružja u ranoj fazi, čime se ostvaruje svrha prevencije.

2.4. Tehničko znanje i vještine potrebni za pravilnu uporabu oružja

Osoba koje želi nabaviti oružje kategorije B, mora raspolagati tehničkim znanjem i vještinom za pravilnu uporabu oružja te poznavati propise koji se odnose na posjedovanje oružja (čl. 11. st. 3. toč. 2. ZNPOG-a). Raspolaganje tim znanjima i vještinama te poznavanje navedenih propisa, osobe, koje nabavljaju oružje u svrhu bavljenja lovom, dokazuju uvjerenjem, potvrdom ili diplomom o položenom lovačkom ispitu ili lovačkom iskaznicom izdanom sukladno propisima o lovstvu¹⁶, dok osobe koje nabavljaju oružje radi bavljenja sportskim streljaštvom to dokazuju potvrdom krovne organizacije izdanom članu sportske streljačke organizacije ili kluba koji se aktivno bavi ili natječe u streljaštvu. Ukoliko pak osoba nabavlja oružje u svrhu osobne sigurnosti – samoobrane tada dokazuje ispunjavanje

¹⁵ Odredbom čl. 9. PZPO-a taksativno su nabrojene bolesti i zdravstvena stanja koja čine zapreku za posjedovanje oružja.

¹⁶ Zakon o lovstvu, NN br. 99/18., 39/19. i 32/20.

navedenih uvjeta potvrdom o osposobljenosti za posjedovanje i pravilnu uporabu oružja koju izdaje nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova ili ustanova i druga pravna osoba ili obrt koji imaju odobrenje navedenog Ministarstva za obavljanje djelatnosti osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja¹⁷ (čl. 17. ZNPOG-a).

Zakonsko rješenje kojim se regulira ova preventiva mjera je primjereno s obzirom na to da nema vidljivih propusta, odnosno mogućnosti unapređenja koje bi znatno utjecale na njezinu učinkovitost, a u odnosu na ZOR nema većih izmjena osim u dijelu koji se odnosi na nabavu oružja radi lova gdje je bilo propisano da fizička osoba ima opravdani razlog za nabavu lovačkog oružja samo ako posjeduje lovačku iskaznicu (čl. 13. st. 2. ZOR-a), dok je, ZNPOG-om, uz lovačku iskaznicu, proširena mogućnost dokazivanja opravdanog razloga na uvjerenje, potvrdu ili diplomu o položenom lovačkom ispitu.

2.5. Čuvanje oružja i streljiva

Jedan od uvjeta odnosno preventivnih mjera koje osoba mora ispunjavati da bi nabavila i posjedovala oružje jest da ima uvjete za siguran smještaj i čuvanje oružja (čl. 11. st. 2. toč. 5. ZNPOG-a). Za razliku od navedenih preventivnih mjera koje su se odnosile na vlasnike oružja, ova se mjera ponajprije odnosi na osobe iz okoline vlasnika oružja odnosno s kojima on na neki način dolazi u kontakt, a koje nisu ovlaštene za držanje i nošenje oružja. Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavu oružja¹⁸, podnositelj zahtjeva dužan je pisanom izjavom potvrditi da ima osigurane uvjete za siguran smještaj i čuvanje oružja, dok će, u slučaju sumnje, policijski službenik nadležnog tijela neposrednim opažanjem u stambenom ili drugom prostoru gdje se oružje drži, provjeriti postojanje tog uvjeta, a vlasnik mu je dužan omogućiti ulazak u taj prostor (čl. 13. st. 1. i 2. ZNPOG-a). Navedena odredba predstavlja određenu liberalizaciju u odnosu na ZOR¹⁹ gdje je bilo propisano da prilikom svake nabave oružja postojanje uvjeta za siguran smještaj utvrđuje policijski službenik neposrednim opažanjem. Kad je riječ o mjestu i minimalnim tehničkim uvjetima za čuvanje oružja i streljiva, zakonodavac samo navodi da se oružje i streljivo moraju čuvati u stambenom ili drugom prostoru koji se nalaze u mjestu prebivališta ili boravišta vlasnika ili korisnika oružja i streljiva zaključani u ormaru od čvrstog materijala, sefu ili sličnom spremištu koje neovlaštene osobe ne mogu otvoriti alatom uobičajene uporabe²⁰ (čl. 33. ZNPOG-a). Naime, unatoč u javnosti uvriježenom mišljenju kako se oružje mora čuvati isključivo u metalnom sefu, zakonodavac to ne traži već je dovoljno da je mjesto čuvanja od čvrstog materijala koji se ne može otvoriti alatom uobičajene uporabe. Također, bitno je spomenuti da je u odnosu na prethodno zakonske rješenje termin „metalni ormar“ (čl. 33. ZOR-a), zamijenjen širim pojmom „ormar od čvrstog

¹⁷ Program i način provedbe detaljno je propisan Pravilnikom o načinu provedbe osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja, NN br. 130/12.

¹⁸ Budući da se zahtjev za izdavanje odobrenja za nabavu oružja podnosi isključivo za oružje kategorije B, iz toga nedvojbeno proizlazi da vlasnici oružja kategorije C ne moraju, sukladno s navedenom odredbom, ispunjavati uvjete za siguran smještaj i čuvanje oružja.

¹⁹ Vidi odredbu čl. 13. st 5. ZOR-a.

²⁰ Odredbom čl. 70. st. 1. toč. 11. ZNPOG-a pripisano je da će se prekršajno kazniti novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 40000,00 kuna fizička osoba koja ne čuva oružje i streljivo u skladu s navedenom odredbom te će joj se oružje, streljivo i barut oduzeti u prekršajnom postupku.

materijala“, dok su, kako ZOR tako i ZNPOG-a, prilikom pojašnjenja pojedinih pojmova propustili pobliže objasniti značenje termina „alat ubičajene upotrebe“, što je nužno ispraviti prilikom budućih izmjena zakona.

2.6. Razmjena informacija između država članica Europske unije

Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/686 od 16. 1. 2019. godine, o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom, za sustavnu razmjenu informacija povezanih s prijenosom vatrenog oružja unutar Unije elektroničkim sredstvima²¹, a radi poboljšanja administrativne razmjene informacija među državama članicama te samim time i smanjivanja mogućnosti prevara, propisana je obveza državama članicama Europske unije da putem sustava IMI (Informacijski sustav unutarnjeg tržišta)²² razmjenjuju informacije kada se radi o prijenosu vatrenog oružja iz jedne države članice u drugu te u tom postupku izdanim odobrenjima i suglasnostima, dok je Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1423 od 21. 5. 2021. godine²³, dodatno proširen obujam razmjene informacija tako što je propisana obveza državama članicama razmjene informacija o svim odbijenim zahtjevima za nabavu oružja u državi članici.²⁴ Sloboda kretanja ljudi i kapitala unutar Unije, posebice kad je riječ o državama koje su dio šengenskog prostora gdje su ukinute kontrole na granicama, predstavlja određeni sigurnosni rizik, stoga je Europska komisija u suradnji s državama članicama donijela propise kojima se razmjenjuju navedeni podaci o oružju. Naime, ako, primjerice, prilikom izdavanja odobrenja za nabavu oružja građanin izjavi da želi nabaviti oružje u nekoj državi članici Unije, nadležno tijelo mu, uz odobrenje, izdaje i prethodnu suglasnost za unos oružja ili streljiva u Republiku Hrvatsku²⁵ (dalje u tekstu: prethodna suglasnost).

Prilikom izdavanja prethodne suglasnosti podnositelj zahtjeva dužan je nadležnom tijelu dati podatke o državi Unije, marki, modelu, kalibru i tvorničkom broju oružja te podatke fizičkoj odnosno pravnoj osobi od koje u inozemstvu planira nabaviti oružje, a po uručivanju iste, nadležno tijelo, u realnom vremenu putem sustava IMI, obavještava o tome nadležno tijelo države članice u kojoj podnositelj planira nabaviti oružje. Budući da je prethodna

²¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/686 od 16. 1. 2019. godine o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ, za sustavnu razmjenu informacija povezanih s prijenosom vatrenog oružja unutar Unije elektroničkim sredstvima (SL L 116, 3. 5. 2019.).

²² Važno je naglasiti da je sustav IMI postojao i prije obveze razmjene podataka o oružju i streljivu između država članica te se koristi u 67 različitih postupaka administrativne suradnje u 17 različitih područja politike, izvor: (https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/about/index_hr.htm – 12. 3. 2022.).

²³ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1423 od 21. 5. 2021. godine o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom (EU) 2021/555 Europskog parlamenta i Vijeća, za sustavnu razmjenu informacija povezanih s odbijanjima izdavanja odobrenja za stjecanje ili posjedovanje određenog vatrenog oružja (SL L 307, 1. 9. 2021.).

²⁴ Budući da sudska praksa u ovakvim situacijama još ne postoji, zanimljivo će biti vidjeti kakav će stav zauzeti sudovi ako nadležno tijelo odbije izdati odobrenje za nabavu oružja radi počinjenog kaznenog djela u inozemstvu s obzirom na to da je zakonodavac (čl. 11. st. 2. toč. 3. ZNPOG-a) propustio to propisati kao zapreku za posjedovanje oružja.

²⁵ Sadržaj i izgled prethodne suglasnosti za unos oružja ili streljiva u RH (obrazac 3) propisani su Pravilnikom o obrascima i cijeni isprava te obrascima i evidencijama o oružju i streljivu, NN br. 102/19.

suglasnost vezana važenjem odobrenja za nabavu oružja²⁶, osoba ima rok od šest mjeseci da nabavi oružje, a ukoliko ga nabavi u inozemstvu, nadležno tijelo u kojoj je oružje nabavljeno, o tome obavještava nadležno tijelo u Republici Hrvatskoj. Nakon nabave oružja građanin je dužan u roku od osam dana od dana nabave podnijeti, nadležnoj policijskoj upravi odnosno postaji, zahtjev za registraciju oružja (čl. 21. st. 1. ZNPOG-a).

Dakle, navedenom razmjenom informacija države članice u svakom trenutku imaju podatke kada, gdje i koje oružje državljani druge države članice prodaju ili nabavljaju na njezinu teritoriju, kao i te iste podatke koji se odnose na njezine državljane, kada oružje nabavljaju u drugoj državi članici, čime se umnogome, kada je riječ o legalnom oružju, umanjuje sigurnosni rizik prouzročen liberalnom graničnom politikom unutar Unije.

2.7. Terenske provjere

Iako su terenske provjere osoba koje žele nabaviti oružje odnosno vlasnika oružja ukinute, donošenjem ZNPOG-a, s obzirom na to da su bile zakonska obveza kako ZOR-om tako i ranijim zakonom²⁷, nužno je dati osvrt i na ovu preventivnu mjeru koja je u praksi, uz već navedene, predstavljala dodatan sigurnosni faktor. Međutim, njezino ukidanje, iako diskutabilno, prošlo je bez većeg odjeka u javnosti. Temelj za terensku provjeru zakonodavac je formulirao tako da ne smiju postojati druge okolnosti koje ukazuju na to da bi oružje moglo biti zlouporabljeno, a osobito: češće i prekomjerno uživanje alkohola, konzumacija opojnih droga ili drugih omamljujućih sredstava, poremećeni obiteljski odnosi, sukobi s okolinom, agresivno i ekscenno ponašanje te drugi poremećaji u ponašanju, disciplinske povrede propisa o lovstvu ili sportskom streljaštvu²⁸ (čl. 10. st. 1. toč. 5. ZOR-a), a način postupanja policijskih službenika prilikom traženja i prikupljanja podataka i obavijesti od građana radi utvrđivanja uvjeta iz navedene zakonske odredbe, bio je propisan Pravilnikom o načinu postupanja policijskih službenika u postupku za izdavanje odobrenja za nabavu oružja fizičkoj osobi²⁹ (dalje u tekstu: PNPS).

Prilikom obavljanja terenske provjere policijski je službenik diskretno tražio i prikupljao podatke i obavijesti od građana koji poznaju podnositelja zahtjeva, odnosno vlasnika oružja, kao i od drugih građana koji bi mogli dati podatke potrebne za utvrđivanje prethodno navedenih uvjeta. Ako bi došao do podataka i obavijesti koje predstavljaju neku od nabrojenih zapreka, policijski službenik takav bi podatak provjerio kod najmanje dvoje građana za koje bi prosudio da će objektivno predočiti svoja saznanja. Nakon prikupljenih svih podataka o tome bi sastavio službenu zabilješku koja nije smjela sadržavati podatke o izvorima prikupljenih podataka, dok bi uz službenu zabilješku sastavio i izvješće o obavljenoj terenskoj provjeri u kojoj bi bili podaci o osobama, odnosno izvorima prikupljenih podataka, a koje bi bilo označeno stupnjem

²⁶ Vidi odredbu čl. 19. st. 4. ZNPOG-a.

²⁷ Vidi odredbu čl. 17. st 1. Zakona o oružju, NN br. 69/92., 26/93, 43/93., 29/94., 108/95., 20/97., 27/99., 27/99., 12/01. i 19/02.

²⁸ Dio ove odredbe preuzet je u važeći zakon (čl. 49. st 1. ZNPOG-a), ali samo u smislu privremenog poduzimanja žurnih preventivnih radnji dok je ZOR-om ona bila trajnog karaktera.

²⁹ Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika u postupku za izdavanje odobrenja za nabavu oružja fizičkoj osobi, NN br. 33/08.

tajnosti ograničeno³⁰ i uloženo u spis terenske provjere (čl. 3. PNPS-a). Slijedom navedenog, ako bi temeljem terenske provjere nekoj osobi bio odbijen zahtjev za nabavu oružja ili pak oduzeto oružje, ona, u upravnom postupku, a potom i u sudskom postupku ne bi imala pravo na uvid izvješće o obavljanoj terenskoj provjeri već samo u službenu zabilješku, što je pak dovelo u pitanje pravo na pošteno suđenje.

Tako je Europski sud za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) u predmetu T. G. protiv Republike Hrvatske³¹ presudio da T. G. nije imao pošteno suđenje, s obzirom na to da nije imao mogućnost osporavanja odluke Ministarstva unutarnjih poslova zato što nije znao tko su osobe koje su obavijestile policiju o postojanju zapreke za nabavu oružja, odnosno da prekomjerno uživa alkohol. ESLJP u navedenoj presudi, između ostalog, navodi da pojam poštenog suđenja podrazumijeva i pravo na kontradiktorni postupak prema kojem će stranke moći ne samo obznani sve dokaze potrebne da bi uspjele u svojim zahtjevima nego i doznati za sve predložene dokaze i dostavljena očitovanja te staviti svoje primjedbe na njih. A tek u nekim slučajevima može biti potrebno uskratiti priopćavanje određenih dokaza kako bi se očuvala prava nekog drugog pojedinca ili javni interes. U ovom slučaju ESLJP je zauzeo stajalište o povredi prava poštenog suđenja zato što je policija u javno dostupnim izvješćima o tome zašto se podnositelju zahtjeva ne može izdati oružni list – jer je navodno bio sklon uživanju alkohola – bila vrlo opće prirode. Stoga se ne može reći da je podnositelj zahtjeva bio dovoljno upoznat s optužbama protiv njega, što bi mu omogućilo učinkovito osporavanje tih optužbi izvođenjem dokaza u svoju korist, kao i zato što Upravni sud u Zagrebu nije, zbog tako ograničenog opsega informacija dostupnih podnositelju zahtjeva, posvetio posebnu pozornost tome da osigura da njegov postupak donošenja odluke u najvećoj mogućoj mjeri ispunjava zahtjeve kontradiktornog postupka i jednakosti oružja.

Ako uzmemo u obzir i da je 4. travnja 2022. godine na području Republike Hrvatske bilo 10.1162 vlasnika oružja B kategorije³², a da se terenska provjera obavljala svakih pet godina, dolazimo do podataka da su policijski službenici godišnje, u prosjeku, obavljali više od 20.000 terenskih provjera, što je iziskivalo velika financijska sredstva i dodatno opterećivalo rad policije. S obzirom na to da se nije moglo sa sigurnošću provjeriti učinkovitost terenskih provjera kao dodatne preventivne mjere za sprečavanje zlouporaba oružja, zakonodavac se priklonio ekonomičnosti i učinkovitosti postupka te ukinuo taj dodatan sigurnosni faktor i samim time uvelike liberalizirao postupak nabave i posjedovanja oružja.

³⁰ Zakonom o tajnosti podataka, NN br. 79/07. i 86/12. i Pravilnikom o tajnosti službenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova, NN br. 107/2012. detaljno su propisani stupnjevi tajnosti službenih podataka, kriteriji za određivanje tajnosti, kao i način postupanja s njima.

³¹ Presuda Europskog suda za ljudska prava, T. G. protiv Republike Hrvatske, br. 39701/14. od 11. 7. 2017. godine.

³² Ministarstvo unutarnjih poslova, Služba za odnose s javnošću, odgovor od 6. 4. 2022. godine, na upit autora o broju vlasnika oružja kategorije B u Republici Hrvatskoj postavljen elektroničkom poštom na adresu: pitanja@mup.hr.

3. ZAKLJUČAK

Preventivne mjere usmjerene sprečavanju počinjenja kaznenih djela prilikom nabave oružja su prije svega sigurnosni faktori kojima je cilj minimizirati mogućnost počinjenja kaznenih djela s oružjem tako da ga legalno mogu nabaviti i posjedovati samo uzorni građani, odnosno oni koji poštuju pozitivnopravne propise i kod kojih ne postoje nikakve zdravstvene zapreke, a osposobljeni su za posjedovanje i imaju uvjete za čuvanje i siguran smještaj. Kod kaznenih djela i prekršaja koja čine zapreku za posjedovanje oružja nužna je izmjena pojedinih odredaba ZNPOG-a kako bi se otklonili nedostaci kojima je zakonodavac očitom omaškom ograničio nadležna tijela u primjeni preventivnih mjera kada je riječ o kaznenim djelima i prekršajima počinjenim u inozemstvu. Stoga je u odredbi čl. 11. st. 2. toč. 3. ZNPOG-a potrebno izričito propisati da zapreku za posjedovanje oružja čine istovjetna kaznena djela počinjena u inozemstvu, dok je u odredbi čl. 11. st. 2. toč. 4. ZNPOG-a nužno ukloniti ograničenja koja vezuju počinjeni prekršaj u inozemstvu uz državljanstvo, prebivalište odnosno boravište. Jednako tako, prilikom budućih izmjena zakona potrebno je izmijeniti i formulaciju dijela odredbe čl. 11. st. 2. toč. 3. ZNPOG-a koja propisuje da zapreku za posjedovanje oružja predstavljaju kaznena djela koja sadrže elemente nasilja, a sadržana su u taksativno nabrojanim glavama KZ-a među kojima je Glava XXX. koja obuhvaća kaznena djela protiv javnog reda, a u koju spada i kazneno djelo nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari iz čl. 331. KZ-a. Naime, navedena izmjena vrlo se jednostavno može izvesti tako da se u odredbi gdje se navodi da kazneno djelo koje sadrži elemente nasilja, stavi umetnuti dio rečenice „ili je povezano s oružjem“.

Kad je riječ o zdravstvenim zaprekama, vidljiva je znatna liberalizacija u odnosu na ZOR pa stoga, bez obzira na kontinuirano praćenje izabranog liječnika zdravstvenih sposobnosti vlasnika oružja, s obzirom na to da je oružje opasna stvar, ostaje otvoreno pitanje opravdanosti ponovnog uvođenja periodičnih liječničkih pregleda i u kojem obujmu. Mišljenja smo da bi trebalo uzeti kompromis između dva zakona (ZOR i ZNPOG-a) te izmjenama i dopunama propisati obvezu periodičnog liječničkog pregleda za osobe starije od sedamdeset godina. U vezi čuvanja oružja i streljiva smatram da je potrebna izmjena čl. 13. ZNPOG-a tako da se proširi obveza uvjeta za siguran smještaj i na vlasnike oružja kategorije C s obzirom na to da u oružje kategorije C spadaju i opasna oružja (kao što su primjerice plinski pištolji, kubure te zračno oružje) koja mogu biti sredstvo počinjenja kaznenih djela, odnosno sredstvo ranjavanja ili nesretnih slučajeva, a također je nužno u čl. 6. ZNPOG-a dati konkretno pojašnjenje zakonskog termina „alat uobičajene uporabe“ kako bi se izbjeglo slobodno tumačenje, odnosno kako bi se nedvojbeno definirali uvjeti za čuvanje i siguran smještaj oružja.

Preventivna mjera razmjene informacija između država članica Europske unije o nabavi oružja veliki je iskorak u jačanju sigurnosti unutar Unije, dok ukidanje terenskih provjera smatram opravdanim zato što, u odnosu na utrošena sredstva, nije bilo mjerljivih rezultata. Međutim, ipak sam mišljenja da je u Zakonu, samo u iznimnim slučajevima, trebalo predvidjeti vršenje terenskih provjera vlasnika oružja s obzirom na to da apsolutno ukidanje predstavlja određeni sigurnosni deficit, odnosno ograničava primjenu preventivnih mjera u iznimnim situacijama.

LITERATURA

1. Đuras I. (2016). *Dvostrukost u kaznenom i prekršajnom postupku*, Policijska i sigurnost, 25(3), 217-228.
2. Eškićević S. (1998). *Zakon o oružju (pročišćeni tekst): s komentarom, bilješkama, stvarnim kazalima i priložima (propisima donijetim na temelju Zakona o oružju i propisima u svezi s njim)*, Zagreb: Lumen.
3. Juras D., Jakšić D. (2013). *Odobrenje za nabavu oružja*, Pravni vjesnik, 29(2), 35-50.
4. Malenica I. (2017). *Provođenje upravnog postupka temeljem Zakona o oružju*, Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, 1-2/2017, 67-88.
5. Platon (2002). *Država – peto izdanje*, Beograd, Beogradski izdavačko-grafički zavod.
6. Savić D., Glavina I., Tadić J. (2011). *Odnos dostupnosti oružja i broja ubojstava u državama s prostora bivše Jugoslavije*, Policijska i sigurnost, 20(3), 380-399.
7. Savić D., Liker B., Mendaš D. (2008). *Suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari: strateško planiranje*, Policijska i sigurnost, 17(3-4), 181-191.
8. Singer M., Kovčo-Vukadin I., Cajner-Mraović I. (2002). *Kriminologija*, Zagreb: Nakladni zavod Globus.

PRAVNI IZVORI

9. Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/686 od 16. 1. 2019. godine, o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ, za sustavnu razmjenu informacija povezanih s prijenosom vatrenog oružja unutar Unije elektroničkim sredstvima (SL L 116, 3. 5. 2019.).
10. Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1423 od 21. 5. 2021. godine o utvrđivanju detaljnih mehanizama, u skladu s Direktivom (EU) 2021/555 Europskog parlamenta i Vijeća, za sustavnu razmjenu informacija povezanih s odbijanjima izdavanja odobrenja za stjecanje ili posjedovanje određenog vatrenog oružja (SL L 307, 1. 9. 2021.).
11. Direktiva Vijeća 91/477/EEZ od 18. 6. 1991. godine, o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (L 256, 13. 9. 1991.), koja je izmijenjena Direktivom 2017/853 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. 5. 2017. godine, o izmjeni Direktive Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja (SL L 137, 24. 5. 2017.).
12. Kazneni zakon, NN br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.
13. Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika u postupku za izdavanje odobrenja za nabavu oružja fizičkoj osobi, NN br. 33/08.
14. Pravilnik o načinu provedbe osposobljavanja građana za pravilnu uporabu vatrenog oružja, NN br. 130/12.
15. Pravilnik o obrascima i cijeni isprava te obrascima i evidencijama o oružju i streljivu, NN br. 102/19.
16. Pravilnik o tajnosti službenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova, NN br. 107/2012.
17. Pravilnik o zdravstvenim pregledima za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za držanje i nošenje oružja, NN br. 36/2020.
18. Prekršajni zakon, NN br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17. i 118/18.

19. Zakon o kaznenom postupku, NN br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 92/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 126/19.
20. Zakon o lovstvu, NN br. 99/18., 39/19. i 32/20.
21. Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 94/18. i 42/20.
22. Zakon o općem upravnom postupku, NN 47/09. i 110/21.
23. Zakon o oružju, NN br. 63/07., 146/08. i 59/12.
24. Zakon o oružju, NN br. 69/92., 26/93., 43/93., 29/94., 108/95., 20/97., 27/99., 27/99., 12/01. i 19/02.
25. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, NN br. 76/09., 92/14. i 70/19.
26. Zakon o tajnosti podataka, NN br. 79/07. i 86/12.

INTERNETSKI IZVORI

27. Europska komisija, službena stranica o Informacijskom sustavu unutarnjeg tržišta (https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/about/index_hr.htm – 12. 3. 2022.).
28. Europski sud za ljudska prava, *presuda T. G. protiv Republike Hrvatske*, br. 39701/14. od 11. 7. 2017. godine (https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke//T.G.%20protiv%20Hrvatske_presuda.pdf – 22. 3. 2022.).
29. Istraživanje o pješačkom i lakom oružju (SALW-u) u Hrvatskoj, SEESAC, Beograd, (<https://www.files.ethz.ch/isn/25374/croatian-survey-hrv.pdf> – 15. 2. 2022.).

OSTALO

30. Ministarstvo unutarnjih poslova, Služba za odnose s javnošću, odgovor od 6. 4. 2022. godine, na upit autora o broju vlasnika oružja kategorije B u Republici Hrvatskoj, postavljen elektroničkom poštom na adresu: pitanja@mup.hr.

Summary _____

Dinko Ljubić

Preventive measures aimed at preventing crimes in the Republic of Croatia related to the acquisition and possession of weapons of citizens

The author provides an overview and an analysis of specific preventive measures (age limit, criminal record and previously instigated proceedings for particular crimes and offences, health barriers, technical knowledge and skills for correct use, conditions for safekeeping and storage of weapons, the exchange of information at the European Union level and on-site verification) aimed at preventing crimes during the acquisition and possession of weapons in the Republic of Croatia. Furthermore, the author gives an overview of the changes prescribed by the Act on Acquisition and Possession of Weapons of Citizens concerning the previous Weapons Act. Moreover, in addition to analysing the effectiveness of each preventive measure, this paper pays special attention to exposing errors, omissions and irrationalities committed by the legislator during the adoption of the Act on Acquisition and Possession of Weapons of Citizens. Finally, it offers solutions for the rectification of the said mistakes.

Keywords: legal weapon, confiscation of weapons, acquisition of weapons, preventive measures, criminal offence.